

Luchtverkeersleiding Nederland
Air Traffic Control the Netherlands

Ministerie van Infrastructuur en Milieu
T.a.v.
Plesmanweg 1- 6
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Postbus 75200
1117 ZT Luchthaven Schiphol
Nederland

Tel: +31(0) 20 40 62 000
Fax: +31(0) 20 64 84 999
E-mail: atc.nl@lvn.nl

uw brief van:	schiphol: 1 feb. 2012	contactpersoon:
uw kenmerk:	ons kenmerk: /SP/STAF/165	toestelnummer:
onderwerp: Opvolging van aanbevelingen van Onderzoeksraad voor Veiligheid naar aanleiding van THY1951	bijlage(n): 1	faxnummer:

Zeer geachte

Op 25 februari 2009 stortte een Boeing 737-800 van Turkish Airlines neer kort voor de landing op Schiphol. De Onderzoeksraad voor Veiligheid (OvV) stelde naar dit ongeval een uitgebreid onderzoek in. De rapportage over dit onderzoek is openbaar. In het onderzoeksrapport van OvV worden aanbevelingen gedaan, onder andere aan Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL).

In een eerdere brief informeerde ik U over de opvolging van deze aanbevelingen door LVNL. Inmiddels is de afronding van deze opvolging gereed. In de bijlage bij deze brief kunt u lezen hoe LVNL deze aanbevelingen heeft opgevolgd. Naar mijn mening voldoet de opvolging naar letter en geest volledig aan de door de OvV gedane aanbevelingen.

Conform de Rijkswet Onderzoeksraad voor veiligheid wordt een afschrift van deze brief tevens verstuurd naar de voorzitter van de Onderzoeksraad alsook naar de Minister van Binnenlandse zaken. Ook de Inspecteur Generaal van de Inspectie Leefomgeving & Transport stuur ik een kopie.

Ik vertrouw erop u hiermee passend geïnformeerd te hebben,

Met vriendelijke groet,

Voorzitter van het bestuur

Kopie van deze brief naar:

- De voorzitter van de Onderzoeksraad voor Veiligheid
- De Minister van Binnenlandse Zaken
- De Inspecteur Generaal van de Inspectie Leefomgeving & Transport

Stuknummer OvV:	12000253	DE ONDERZOEKSRaad VOOR VEILIGHEID
Dossiercode:		
Registratiedatum:	6 FEB 2012	
In behandeling bij:		
Naam:	Afdeling: /	

Bezoekadres:
Stationsplein Zuid-West 1001
1117 CV Schiphol-Oost

AANPAK AANBEVELINGEN OVV TURKISH AIRLINES THY 1951

1. INLEIDING

In het rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OvV), dat is opgesteld naar aanleiding van de crash van Turkish Airlines Boeing 737-800 op 25 februari 2009 vlak voor de landing op Schiphol, staan de volgende aanbevelingen voor LVNL:

"LVNL dient haar procedures voor het oplijnen van vliegtuigen voor de nadering zoals beschreven in het Voorschriften Dienst Verkeersleiding (VDV) in overeenstemming te brengen met de ICAO procedures.

Tevens dient LVNL er zorg voor te dragen dat verkeersleiders volgens de VDV werken."

In haar reactie – die ook is opgenomen in het genoemde rapport – stelt LVNL dat voor het specifiek in het onderzoeksrapport genoemde geval de VDV in overeenstemming zijn met de ICAO richtlijnen en dat de verkeersleider de VDV correct heeft gevolgd toen hij het vliegtuig een vector gaf om op te lijnen op het ILS signaal. In haar eindrapport heeft de OvV niettemin twee aanbevelingen op dit gebied gedaan.

2. OPVOLGING AANBEVELINGEN

LVNL heeft onderzoek gedaan specifiek gericht op het deel van de verkeersleidingsoperatie waarin verkeer wordt opgelijnd voor de eindnadering met behulp van een Instrument Landing Systeem (ILS). Doel is om te verzekeren dat vliegers in staat worden gesteld om een gestabiliseerde nadering uit te voeren.

- a.) Een analyse is uitgevoerd naar de huidige situatie en werkwijze. Daarin werd gedocumenteerd hoe vaak een nadering is uitgevoerd welke boven het glijpad uitkwam en wat de werkwijze van de verkeersleiding was in dergelijke gevallen. Met verkeersleiders is de procedure van oplijnen voor het faciliteren van een stabiele nadering uitgebreid geëvalueerd.
Een inventarisatie is uitgevoerd naar de eisen en ervaringen van belangrijke luchtvaartmaatschappijen die regelmatig op Schiphol vliegen. Kennis werd daarin opgedaan van de factoren die kunnen leiden tot een onstabiele nadering en wat de rol van de verkeersleiding daarbij is.
- b.) Na deze analyses is vastgesteld dat de procedure van oplijnen door LVNL voor het faciliteren van een stabiele nadering in principe goed is, maar dat de wijze waarop dit beschreven is in de Voorschriften Dienst Verkeersleiding (VDV) aanscherping behoeft.
- c.) Op basis van het voorgaande heeft LVNL daarom de volgende maatregelen genomen:
  1. De VDV procedure voor het oplijnen ten einde op Schiphol een stabiele eindnadering te faciliteren is verbeterd beschreven. De tekst is in lijn met ICAO. De onduidelijkheden waartoe de beschreven procedure mogelijk aanleiding gaf, zijn opgelost.
  2. Een awareness-campagne is gehouden onder het operationele verkeersleidingspersoneel met voorlichting over welke aspecten van belang zijn en welke rol de verkeersleiding speelt in het faciliteren van de vlieger in het bereiken van een stabiele nadering.

3. Een aparte monitoring module is ontwikkeld die naderingen op Schiphol permanent bewaakt. Afwijkingen van een norm voor stabiele naderingen, zoals een nadering die boven het glijpad uitkomt, worden per maand aan de directeur Operations gerapporteerd. Zo kunnen significante afwijkingen of trends zichtbaar worden, of kan nader onderzoek worden gedaan naar individuele gevallen. Deze monitoring module vormt onderdeel van ons Management Informatie Systeem en is opgenomen in de normale routine van 'safety performance monitoring'.

3. INGANGSDATA.

De genoemde wijzigingen in het VDV zijn per 17 november 2011 van kracht.
De monitoring module is per 1 november 2011 actief.